

ಬಾಲ್ಯ ವಿವಾಹದ ಪಿಡುಗು

ಬಾಲ್ಯವಿವಾಹ ಎಂಬುದು ಈ
ಆಧುನಿಕ ಕಾಲದಲ್ಲೂ
ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಯಾಗಿ
ಭಾರತವನ್ನು ಕಾಡುತ್ತಿರುವುದು
ವಿಪರ್ಯಾಸ. ಬಾಲ್ಯವಿವಾಹಕ್ಕೆ
ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣ ಬಡತನ,
ಅಜ್ಞಾನ ಹಾಗೂ ಹೆಣ್ಣು
ಮಗುವನ್ನು 'ಸೆರಗಿನ ಕೆಂಡ'
ಎಂಬಂತೆ ನೋಡುವ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ
ದೃಷ್ಟಿ.

ಬಾಲ್ಯ ವಿವಾಹ ಎಂಬುದು ಈ ಆಧುನಿಕ ಕಾಲದಲ್ಲೂ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಯಾಗಿ ಭಾರತವನ್ನು ಕಾಡುತ್ತಿರುವುದು ವಿಪರ್ಯಾಸ. ಬಾಲ್ಯ ವಿವಾಹ ನಿಷೇಧ ಕಾನೂನು ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿಲ್ಲದರೂ ರಾಜ್ಯದ ವಿವಿಧ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಇದು ಅಪ್ರಾಪ್ಯವಾಗಿ ನಡೆದುಕೊಂಡು ಬಂದಿರುವುದೂ ಗೊತ್ತಿರುವಂತಹದ್ದೇ. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಈ ವಿಚಾರವನ್ನು ರಾಜ್ಯ ಹೈಕೋರ್ಟ್ ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸಿರುವುದು ಮುಖ್ಯವಾದುದು. 'ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಜಾರಿಯಾಗದ ಕಾನೂನು ಇದ್ದು ಏನು ಪ್ರಯೋಜನ?' ಎಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಟ್ಟಿರುವ ನ್ಯಾಯಮೂರ್ತಿಗಳಾದ ವಿ.ಗೋಪಾಲಗೌಡ ಹಾಗೂ ಬಿ.ಎಸ್.ಪಾಟೀಲ ಅವರನ್ನೊಳಗೊಂಡ ವಿಭಾಗೀಯ ಪೀಠ, ಬಾಲ್ಯ ವಿವಾಹ ಪಿಡುಗನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣ ತೊಡೆಯಲು ರಾಜ್ಯ ಮಹಿಳಾ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಕಲ್ಯಾಣ ಇಲಾಖೆಯ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ ಹಾಗೂ ರಾಜ್ಯ ಮಕ್ಕಳ ಹಕ್ಕುಗಳ ರಕ್ಷಣಾ ಆಯೋಗದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಜೊತೆಗೂಡಿ ಯೋಜನೆ ರೂಪಿಸಬೇಕೆಂದು ಸಲಹೆ ಮಾಡಿದೆ.

ಹುಡುಗಿಗೆ 18, ಹುಡುಗನಿಗೆ 21 ವರ್ಷ ತುಂಬುವ ಮೊದಲೇ ವಿವಾಹ ಮಾಡುವುದು ಕಾನೂನು ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಅಪರಾಧ. ಆದರೆ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಕನಿಷ್ಠ ಶೇ. 44ರಷ್ಟು ಮಂದಿಯಾದರೂ ಈ ವಿವಾಹಯೋಗ್ಯ ವಯಸ್ಸು ತಲುಪುವ ಮೊದಲೇ ಮದುವೆಯಾಗಿಬಿಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ. ರಾಜಸ್ಥಾನದ ಅನೇಕ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಂತೂ 'ಅಕ್ಕಿಯ ತೃತೀಯ' ದಿನದಂದು ಹಲವಾರು ಪುಟಾಣಿ ಜೋಡಿಗಳು ಸಾಮೂಹಿಕ ವಿವಾಹ ಸಮಾರಂಭಗಳಲ್ಲಿ ಗಂಡಹೆಂಡಿರಾಗಿಬಿಡುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಮಕ್ಕಳ ಹಾಗೂ ಮಾನವ ಹಕ್ಕುಗಳ ಉಲ್ಲಂಘನೆ. ಆದರೆ ಪೊಲೀಸರೂ ಈ ಅಕ್ರಮ ವಿವಾಹಗಳನ್ನು ತಡೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಕಾರಣ - ಮಗಳ ಮದುವೆ ಅಥವಾ ಕನ್ಯಾದಾನ ಎಂಬುದು ಯಾರಿಗಾದರೂ ಪುಣ್ಯ ಕಾರ್ಯ ಎಂಬಂತಹ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಬೇರೂರಿರುವ ಭಾವನೆ. ಆದರೆ ರಾಜಸ್ಥಾನದ ಮಹಿಳಾ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಇಲಾಖೆಯ ಯೋಜನೆ ಅಡಿ 'ಗ್ರಾಮ ಸಾಫಿನ್' ಆಗಿ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಭನ್ಸರಿ ದೇವಿ ಕತೆ ನಿಮಗೆ ನೆನಪಿರಬಹುದು. ತನ್ನ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಬಾಲ್ಯ ವಿವಾಹ ತಡೆಯಲು ಯತ್ನಿಸಿದ ಭನ್ಸರಿದೇವಿ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆಯ ಜನರಿಂದ ಸಾಮೂಹಿಕ ಅತ್ಯಾಚಾರಕ್ಕೊಳಗಾಗುವಂತಹ ಘೋರ ಶಿಕ್ಷೆ ಅನುಭವಿಸಬೇಕಾಯಿತು.

ವಿವಾಹದ ಖರ್ಚು ವೆಚ್ಚದ ಹೊರೆ ತಗ್ಗಿಸುವ ಘನ ಉದ್ದೇಶ ಹೊಂದಿದ ಸಾಮೂಹಿಕ ವಿವಾಹ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಬಾಲ್ಯ ವಿವಾಹಗಳಿಗೆ ವೇದಿಕೆಗಳಾಗುತ್ತಿರುವುದು ಮತ್ತೊಂದು ವಿಪರ್ಯಾಸ. ಇಂತಹ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ರಾಜಕಾರಣಿಗಳು, ಅಧಿಕಾರಿಗಳೂ ಪಾಲ್ಗೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗಿದ್ದರೂ ಇಲ್ಲಿ ರಾಜಾರೋಷವಾಗಿ ಬಾಲ್ಯವಿವಾಹಗಳು ನಡೆಯುವ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಧ್ಯಮಗಳೂ ಅನೇಕ ಬಾರಿ ಬೆಳಕು ಚೆಲ್ಲಿವೆ. ಇದರ ಜೊತೆಗೇ, ಸಾಮೂಹಿಕ ವಿವಾಹವನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ 2007ರಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರ 'ಆದರ್ಶ ವಿವಾಹ ಯೋಜನೆ' ಜಾರಿಗೆ ತಂದಿದೆ. ಇದರಿಂದಲೂ ಅಪ್ರಾಪ್ತರ ವಿವಾಹ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿದೆ ಎಂಬ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನೂ ಕೋರ್ಟ್ಗೆ ತಿಳಿಸಿರುವುದನ್ನೂ ಗಮನಿಸಬೇಕು. ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಧನ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಾಗಿ ನಿಗದಿತ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಜೋಡಿಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿಸುವ ಭರದಲ್ಲಿ, ಕಡಿಮೆ ವಯಸ್ಸಿನವರಿಗೂ ಇಂತಹ ಸಾಮೂಹಿಕ ವಿವಾಹ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ವಿವಾಹ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ ಎಂಬ ವಾದ ಗಂಭೀರವಾದುದು.

ಬಾಲ್ಯ ವಿವಾಹ ಎಂಬುದು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಹಾಗೂ ಸಾಮಾಜಿಕ ಹೊರೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ ಎಂದು ಇತ್ತೀಚೆಗಷ್ಟೇ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಪತ್ರಿಕೆ 'ಲಾನ್ಸೆಟ್' ಎಚ್ಚರಿಸಿದೆ. ಸಣ್ಣ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲೇ ತಾಯಿಯಾಗುವ ಹುಡುಗಿ ಹಾಗೂ ಆಕೆಯ ಮಕ್ಕಳು ಅನೇಕ ಆರೋಗ್ಯ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನೆದುರಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಬಾಲ್ಯ ವಿವಾಹಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣ ಬಡತನ, ಅಜ್ಞಾನ ಹಾಗೂ ಹೆಣ್ಣು ಮಗುವನ್ನು 'ಸೆರಗಿನ ಕೆಂಡ' ಎಂಬಂತೆ ನೋಡುವ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ದೃಷ್ಟಿ. ಹೆಣ್ಣು ಮಗು ಎಲ್ಲಿ ಹಾಕಲಾಗಿ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ಕೆಟ್ಟ ಹೆಸರು ತರುವಳೋ ಎಂಬಂತಹ ಭೀತಿಯೂ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ದಟ್ಟವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಹದಿಹರೆಯದ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳ ಸುರಕ್ಷತೆ ವಿಚಾರವನ್ನು ಸಮಸ್ಯೆ ಎಂದೇ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಭಾವಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ವರದಕ್ಷಿಣೆಯೂ ದೊಡ್ಡ ಸಮಸ್ಯೆ. ಹೀಗೆಂದೇ ಎಷ್ಟು ಬೇಗ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಬಿಟ್ಟರೆ 'ಜವಾಬ್ದಾರಿ' ಕಳೆದುಕೊಂಡಂತೆ ಎಂದು ಆಲೋಚಿಸುವಂತಹ ಮನೋಭಾವ ದಟ್ಟವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ಕಠಿಣ ವಾಸ್ತವಗಳನ್ನು ಸರಿ ಪಡಿಸಲು ಮೊದಲು ಹೆಣ್ಣು ಮಗು ಸ್ನೇಹಿಯಾಗಿರುವಂತಹ ಶಾಲಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಬೇಕು. ವಿವಾಹ ನೋಂದಣಿಯನ್ನು ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ, ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಗೆ ಇದರ ಅನುಷ್ಠಾನದ ಹೊಣೆ ಹೊರಿಸಬೇಕು. ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ಮೂಲಭೂತವಾಗಿ ಬದಲಾಗಬೇಕಿರುವುದು ಹೆಣ್ಣು ಮಗುವಿನ ಕುರಿತಾದ ನಮ್ಮ ಸಮಾಜದ ಧೋರಣೆ.

■ ಸಿ. ಜಿ. ಮಂಜುಳಾ

ಗುರು ನಾವಳ್ಳಿ